

गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना : गैरआवासीय नेपालीहरू बीच नेपालप्रतिको सामीप्यता तथा सौहार्दता अभिवृद्धि गर्न, नेपाल तथा नेपाली नागरिक र गैरआवासीय नेपालीबीच रहँदै आएको बहुआयामिक भावनात्मक एकता र सम्बन्ध अझ बढी सुदृढ गर्न, गैरआवासीय नेपालीले आर्जन गरेको ज्ञान, शीप र पूँजीलाई नेपालमा आकर्षण गर्न र गैरआवासीय नेपालीको हैसियत, अधिकार वा सुविधाका सम्बन्धमा गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी प्रचलित कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

संघीय संसदले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस ऐनको नाम “गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी ऐन, २०७७” रहेको छ।

(२) यो ऐन प्रमाणिकरण भएको एकानब्बेऔं दिनदेखि प्रारम्भ हुनेछ।

(३) यो ऐन नेपाल बाहिर रहे बसेको यस ऐन अन्तर्गतको सुविधा प्राप्त गर्ने गैरआवासीय नेपाली समेतलाई लागू हुनेछ।

२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “गैरआवासीय नेपाली” भन्नाले देहायको व्यक्ति सम्झनु पर्छ:-

(१) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्ति,

(२) नेपाली मूलको विदेशी नागरिक,

(३) विदेशमा बस्ने नेपाली नागरिक,

(४) विदेशी नागरिकबाट नेपालभित्र नेपाली नागरिकको हैसियतमा धर्मपुत्र वा धर्मपुत्रीको रूपमा ग्रहण भई विदेशमा रहेका व्यक्ति

।

(ख) “गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्ति” भन्नाले कानून बमोजिम गैरआवासीय नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(ग) “गैरआवासीय नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र” भन्नाले नेपाली मूलको विदेशी नागरिकलाई कानून बमोजिम दिइएको गैरआवासीय नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र सम्झनु पर्छ।

(घ) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।

(ङ) “नियोग” भन्नाले कुनै विदेशी मुलुकस्थित नेपाली राजदूतावास, स्थायी नियोग, नेपाली महावाणिज्य दूतावास, वाणिज्य दूतावास, विशेष नियोग सम्झनु पर्छ र सो शब्दले कूटनीतिक कार्य गर्न नेपाल सरकारले स्थापना गरेको विदेशस्थित कुनै कार्यालय समेतलाई जनाउँछ ।

(च) “नेपाली उत्पत्तिको व्यक्ति” भन्नाले नेपाली मूलको विदेशी नागरिक बाहेक नेपाली उत्पत्तिको अन्य विदेशी नागरिक सम्झनु पर्छ ।

(छ) “नेपाली मूलको विदेशी नागरिक” भन्नाले दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठनको सदस्य राष्ट्र बाहेकका देशमा बसोबास गरेको साबिकमा वंशजको वा जन्मको आधारमा निज वा निजको बाबु वा

आमा, बाजे वा बज्यै नेपालको नागरिक रही पछि विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(ज) “परिचयपत्र” भन्नाले दफा ५ बमोजिम जारी भएको परिचयपत्र सम्झनु पर्छ ।

(झ) “परिवारको सदस्य” भन्नाले गैरआवासीय नेपालीको एका सगोलमा रहेको वा निज आफैले पालन पोषण गर्नु पर्ने नेपाली मूलको पति वा पत्नी, छोरा छोरी, बाबु आमा, बाजे बज्यै वा नाति नातिनी सम्झनु पर्छ ।

(ञ) “मन्त्रालय” भन्नाले नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(ट) “विदेशमा बस्ने नेपाली नागरिक” भन्नाले देहाय बाहेकका कुनै पेशा, व्यवसाय वा रोजगारीमा रही कम्तिमा दुई वर्ष देखि अन्य विदेशी मुलुकमा बसोबास गरिरहेको नेपाली नागरिक सम्झनु पर्छ:-

(१) दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठनको सदस्य राष्ट्रमा बसोबास गरेको,

(२) नेपाल सरकारबाट खटिई कुनै नियोगमा बहाल रहेको,

(३) विदेश स्थित कुनै शिक्षण संस्थामा अध्ययन गरिरहेको ।

(ठ) “संघ” भन्नाले दफा ३५ बमोजिम स्थापना भएको गैरआवासीय नेपाली संघ सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

गैरआवासीय नेपालीको अभिलेख, हैसियत तथा परिचयपत्र

३. नाम दर्ता गराउने : (१) कुनै गैरआवासीय नेपाली वा निजको परिवारको सदस्यले गैरआवासीय नेपालीको हैसियतमा नाम दर्ता गराउन चाहेमा निजले आफ्नो वा आफ्नो परिवारको सदस्यको तोकिएको विवरण खुलाई नेपालभित्र भए तोकिएको निकाय र नेपाल बाहिर भए सम्बन्धित नियोगमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपालभित्र भए गैरआवासीय नेपाली संघको केन्द्रीय कार्यालय र नेपाल बाहिर भए सम्बन्धित विदेशी मुलुक वा त्यसको कुनै शहर वा प्रान्तमा रहेको संघको शाखाले तोकिएको विवरण खुलाई आधिकारिक रूपमा प्रमाणित गरी गैरआवासीय नेपालीको नाम दर्ता गराउन निवेदन दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको निवेदन विद्युतीय माध्यम मार्फत दिन सकिनेछ ।

(४) उपदफा (१), (२) वा (३) बमोजिम निवेदन दिएकोमा नेपालभित्र भए तोकिएको अधिकारी र नेपाल बाहिर भए सम्बन्धित नियोग प्रमुखले आवश्यक छानवीन गरी तोकिएको ढाँचामा गैरआवासीय नेपालीको अभिलेख राखी त्यसको जानकारी सम्बन्धित निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम राखेको अभिलेखको एक एक प्रति सम्बन्धित नियोग र तोकिएको अधिकारीले मन्त्रालय र तोकिएको निकायमा पठाउनु पर्नेछ ।

(६) मन्त्रालय र तोकिएको निकायले उपदफा (५) बमोजिम प्राप्त अभिलेख तोकिएको ढाँचामा आफ्नो वेवसाइटमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

४. गैरआवासीय नेपालीको हैसियत प्राप्त गर्ने : (१) दफा ३ बमोजिम अभिलेखमा नाम दर्ता भएको व्यक्तिले यस ऐनको प्रयोजनकोलागि गैरआवासीय नेपालीको हैसियत प्राप्त गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गैरआवासीय नेपालीको हैसियत प्राप्त गरेको व्यक्तिको परिवारको सदस्यले स्वतः त्यस्तो हैसियत प्राप्त गरेको मानिनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपालको संविधान बमोजिम गैर आवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गर्न नसक्ने व्यक्तिले त्यस्तो परिवारको सदस्य भए तापनि निजले त्यस्तो हैसियत प्राप्त गर्ने छैन ।

५. परिचयपत्र जारी गर्ने : (१) दफा ३ बमोजिमको अभिलेखमा नाम समावेश भएको गैरआवासीय नेपालीले सो हैसियतको परिचयपत्र लिन चाहेमा तोकिएको विवरण खुलाई तोकिएको अधिकारीसमक्ष तोकिएको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन विद्युतीय माध्यम मार्फत दिन सकिनेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा तोकिएको अधिकारीले आवश्यक छानवीन गरी निवेदन विवरण मनासिव देखिएमा तोकिएको दस्तूर लिई तोकिएको ढाँचामा गैरआवासीय नेपाली परिचयपत्र जारी गर्नेछ ।

(४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानून बमोजिम गैरआवासीय नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र पाएको व्यक्ति भए त्यस्तो प्रमाणपत्र नै निजको लागि यस ऐन बमोजिम जारी भएको परिचयपत्र मानिनेछ ।

तर निजले परिचयपत्र लिन चाहेमा यस दफा बमोजिम परिचयपत्र जारी गर्न बाधा पर्ने छैन ।

६. परिचयपत्र आधिकारिक प्रमाणपत्र हुने : प्रचलित कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक दफा ५ बमोजिम जारी भएको परिचयपत्र यस ऐनको प्रयोजनकालागि गैरआवासीय नेपालीले

नेपालभित्र प्रयोग गर्ने आधिकारिक प्रमाणपत्र हुनेछ र त्यसलाई जुनसुकै सरकारी वा गैरसरकारी कार्यालयले मान्यता दिनु पर्नेछ ।

७. परिचयपत्रको मान्य अवधि : (१) दफा ५ को उपदफा (३) बमोजिम जारी भएको परिचयपत्रको मान्य अवधि विदेशमा बस्ने नेपाली नागरिक भए जारी गरिएको मितिले तीन वर्ष र अन्य गैरआवासीय नेपाली भए दश वर्षको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधि समाप्त हुनु अगावै सम्बन्धित गैरआवासीय नेपालीले तोकिएको नवीकरण दस्तूर सहित तोकिएको अधिकारी समक्ष परिचयपत्रको नवीकरणका लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (१) बमोजिमको अवधि समाप्त भएको तीन महिनाभित्र भए उपदफा (२) बमोजिम लाग्ने दस्तूरमा पचास प्रतिशत र तीन महीनादेखि एक वर्षसम्म भए सत प्रतिशत नवीकरण दस्तूर थप गरी नवीकरणका लागि निवेदन दिन सकिनेछ ।

(४) उपदफा (२) वा (३) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएमा तोकिएको अधिकारीले पहिलो पटकका लागि भए उपदफा (१) बमोजिमको अवधि बमोजिम र त्यस पछिका प्रत्येक पटकका लागि विदेशमा बस्ने नेपाली नागरिक भए दुई वर्ष र अन्य गैरआवासीय नेपाली भए पाँच वर्षका लागि तोकिएको नवीकरण दस्तूर लिई नवीकरण गर्नेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम नवीकरण नगराएको परिचयपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

८. नेपाल भ्रमण गर्नुपर्ने : दफा ५ बमोजिम परिचयपत्र प्राप्त गरेको गैरआवासीय नेपालीले प्रत्येक पाँच वर्षको अवधिभित्र कम्तिमा एक महीना नेपालमा नै बिताउने गरी कम्तिमा एक पटक नेपालको भ्रमण गर्नु पर्नेछ ।

तर विदेशमा बस्ने नेपाली नागरिकको हकमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

९. परिचयपत्र रद्द हुने : (१) देहायको अवस्थामा परिचयपत्र रद्द हुनेछः-

- (क) सम्बन्धित व्यक्तिले स्वेच्छाले परिचयपत्र फिर्ता गरेमा,
- (ख) दफा ७ को उपदफा (५) वा दफा ४४ बमोजिम रद्द भएमा,
- (ग) दफा ८ बमोजिम नेपाल भ्रमण नगरेमा,
- (घ) परिचयपत्र प्राप्त गरेको सम्बन्धित व्यक्तिको मृत्यु भएमा,
- (ङ) परिचयपत्र प्राप्त व्यक्तिले कानून बमोजिम नेपालको नागरिकता पुनः प्राप्त गरी नेपालमा नै बसोबास गरेमा, वा
- (च) विदेशमा बस्ने नेपाली नागरिक भए निज नेपालमा फर्किई बसोबास गरेमा ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परिचयपत्र रद्द भएको कारणबाट गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्ति भए निजको त्यस्तो नागरिकता उपर प्रतिकूल प्रभाव पर्ने छैन ।

परिच्छेद-३

गैरआवासीय नेपालीको आर्थिक तथा सामाजिक अधिकार र सुविधा

१०. सम्पत्ति प्राप्ति, भोग र व्यवस्थापन गर्न सक्ने : (१) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको प्रत्येक व्यक्तिले यो ऐन वा प्रचलित कानूनको अधीनमा रही कुनै चल वा अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्ने, आर्जन, भोग वा धारण गर्ने, बेचबिखन गर्ने, सम्पत्तिबाट व्यावसायिक लाभ प्राप्त गर्ने वा अन्य कुनै किसिमबाट व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाली मूलको विदेशी नागरिकले नेपाल भित्र बसोबास गर्नका लागि आफ्नो वा आफ्नो परिवारको सदस्यको लागि जग्गाको हकबन्दी सम्बन्धी प्रचलित कानून तथा तोकिएको शर्तको अधीनमा रही घर घडेरीको

प्रयोजनका लागि तोकिएको क्षेत्रफलसम्मको जग्गा वा अन्य अचल सम्पत्ति खरिद गर्न, त्यसको धारण गर्न, भोग गर्न वा वेचविखन गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम चल वा अचल सम्पत्ति खरिद, विक्री वा अन्य तरिकाले व्यवस्थापन गर्दा, दान वा वकस लिँदा वा दिँदा, नामसारी गर्दा वा धितो वा बन्धक दिँदा वा लिँदा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि खरिद वा विक्री गर्ने वा धितो बन्धक लिने वा दिने वा अन्य तरिकाले व्यवस्थापन गर्ने व्यक्तिले गैरआवासीय नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र वा परिचयपत्रको प्रमाणित प्रति सहित सक्कल प्रति पेश गरेमा नेपाली नागरिक सरह निजको नाममा खरिद, विक्री वा नामसारी गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको प्रमाणपत्र वा परिचयपत्र पेश भएकोमा सम्बन्धित सरकारी वा गैरसरकारी कार्यालयले सोही उपदफा बमोजिमको कुनै काम गर्दा सोही व्यहोरा उल्लेख गरी निजको पहिचान खुल्ने गरी सम्बन्धित अभिलेखमा जनाउनु पर्नेछ ।

११. अंश वा अपुताली प्राप्त गर्न सक्ने : (१) कुनै गैरआवासीय नेपालीले कानून बमोजिम नेपालभित्र कुनै अंश वा अपुताली पाउने रहेछ भने नेपाली नागरिक सरह अंश वा अपुताली प्राप्त गर्न र भोग चलन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अंश वा अपुताली प्राप्त गर्दा अचल सम्पत्ति प्राप्त भएको रहेछ भने गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्ति भए निजले नेपाली नागरिक सरह र नेपाली मूलको विदेशी नागरिक भए दफा १० को उपदफा (२) बमोजिमको क्षेत्रफलभित्र सीमित भए सोही दफा बमोजिम भोगचलन गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम अंश वा अपुताली प्राप्त गर्दा दफा १० को उपदफा (२) बमोजिमको क्षेत्रफल भन्दा बढी हुने भएमा बढी भएको हदसम्म निजले कानून बमोजिम विक्री, वितरण वा हक हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम अंश वा अपुताली वापत प्राप्त अचल सम्पत्ति उपदफा (३) बमोजिम निजले विक्री, वितरण वा अन्य कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण गर्न नचाहेमा सोही व्यहोरा उल्लेख गरी बढी भएको हदसम्मको अचल सम्पत्ति भोग चलन गर्न स्वीकृतिको लागि नेपाल सरकार समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा नेपाल सरकारले शर्त तोकी वा नतोकी निजलाई त्यस्तो सम्पत्ति धारण गर्न र भोगचलन गर्ने स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम स्वीकृति प्राप्त भएकोमा सम्बन्धित सरकारी वा गैर सरकारी कार्यालयले सोही व्यहोरा उल्लेख गरी अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(७) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपालको संविधान बमोजिम गैर आवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गर्न नसक्ने व्यक्तिको चल वा अचल सम्पत्तिको अंश वा अपुताली प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१२. सम्पत्तिको स्वामीत्व, हक, भोगमा असर नपर्ने : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाली मूलको कुनै विदेशी नागरिकले विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गर्नु अघि निजको नाममा कायम भइ सकेको चल वा अचल सम्पत्तिउपर निजले त्यस्तो नागरिकता प्राप्त गरेको कारणले मात्र कुनै असर पर्ने छैन र निजले आफ्नो जीवनकालभर नेपाली नागरिक सरह भोगचलन गर्न सक्नेछ ।

तर निजको मृत्यु भएमा अपुताली सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन प्रारम्भ हुनु अघि नै गैरआवासीय नेपालीको हैसियत प्राप्त गरेको व्यक्तिले खरिद गरिसकेको अचल सम्पत्ति जतिसुकै परिमाणमा भए तापनि यो ऐन प्रारम्भ भएपछि दुई वर्षभित्र निजले त्यस्तो सम्पत्ति खरिद गरेको

व्यहोरा उद्घोषण गरी सम्बन्धित कार्यालयमा निवेदन गरेमा निजले जुनसुकै हैसियतमा खरिद गरेको भए तापनि एकपटकको लागि कानून सम्मत रूपमा नै खरिद गरेको मानिनेछ ।

१३. सम्पत्तिको हस्तान्तरण र भोगमा असर पर्ने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्तिको चल वा अचल सम्पत्ति गैर आवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गर्न नसक्ने हकवाला हुने भएमा त्यस्तो हकवालामा हस्तान्तरण हुन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको चल वा अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, धारण गर्न र भोगचलन गर्न सक्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम हस्तान्तरण हुने चल वा अचल सम्पत्तिको भोगचलन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१४. खास उद्योग वा व्यवसाय खुला रहने : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्तिले विदेशी लगानीका लागि खुल्ला गरिएको अन्य उद्योग वा व्यवसायका अतिरिक्त पशुपन्छी पालन, माछापालन, मौरीपालन, फलफूल खेती, दलहन वा दूग्ध व्यवसायका क्षेत्रमा तोकिएको रकम भन्दा कम नहुने गरी लगानी गर्न र व्यवसाय संचालन गर्न सक्नेछ ।

१५. पेशा वा व्यवसाय संचालन गर्न सक्ने : (१) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्तिले नेपाली नागरिक सरह प्रचलित कानूनको अधीनमा रही नेपालमा कुनै पनि पेशा वा व्यवसाय संचालन गरी सेवा प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै पेशा वा व्यवसाय संचालन गरेकोमा त्यसको नियमन वा अनुगमन गर्ने निकायले त्यसको अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम पेशा वा व्यवसाय संचालन गरेको कारणबाट प्राप्त हुने आयको तोकिए बमोजिमको रकम आफू रहे बसेको मुलुकमा लैजान सक्नेछ ।

१६. विदेशी लगानी गर्न र रकम फिर्ता लैजान सक्ने : (१) गैरआवासीय नेपालीले विदेशी लगानीकर्ताको हैसियतमा नेपालमा विदेशी लगानी गर्न र विदेशी लगानी गरेको कारणले प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त हुने अधिकार, सुविधा, सहूलियत वा छूट प्राप्त गर्न, प्रयोग वा अभ्यास गर्न सक्नेछ ।

(२) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विदेशमा बस्ने नेपाली नागरिकले उपदफा (१) बमोजिम बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नेपालमा लगानी गरेकोमा निजले गरेको लगानी रकम र त्यसबाट आर्जित रकम प्रचलित कानूनको अधीनमा रही फिर्ता लैजान सक्नेछ ।

१७. बैंक खाता खोल्न सक्ने : गैरआवासीय नेपालीले कानून बमोजिम कुनै पनि नेपाली बैंक वा वित्तीय संस्थामा नेपाली मुद्रामा वा बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत नेपाल भित्र्याएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भए विदेशी मुद्रामा नेपाली नागरिक सरह बैंक खाता खोल्न, संचालन वा कारोबार गर्न सक्नेछ ।

१८. रोजगारी प्राप्त गर्न सक्ने : (१) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्तिले नेपाली नागरिक सरह सरकारी, गैरसरकारी, संगठित वा असंगठित क्षेत्रमा रोजगारी वा श्रमको समान शर्तमा रोजगारी प्राप्त गर्ने तथा पारिश्रमिक र सुविधा प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका क्षेत्रमा वा सेवाको पदमा त्यस्तो व्यक्तिले रोजगारी प्राप्त गर्न सक्ने छैन:-

(क) संवैधानिक परिषद वा न्याय परिषदको सिफारिसमा नियुक्त हुने कुनै पनि पद,

- (ख) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको
निजामती सेवा वा अन्य सरकारी सेवाको पद,
(ग) नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल, नेपाल विशेष
सेवा वा त्यस्तो सेवाको पद,
(घ) कूटनैतिक सेवा वा त्यस्तो सेवाको कुनै पद,

(४) उपदफा (१) बमोजिम कुनै व्यक्तिले रोजगारी प्राप्त गरेकोमा सम्बन्धित संस्था वा व्यक्तिले त्यसको जानकारी सम्बन्धित नियमनकारी निकाय र श्रम विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (३) बमोजिमको जानकारी प्राप्त भएकोमा सम्बन्धित नियमनकारी निकाय र श्रम विभागले त्यसको तोकिए बमोजिमको ढाँचामा अद्यावधिक विवरणको अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो व्यक्तिलाई ट्रेड युनियन खोल्ने, त्यसमा सहभागी हुने वा सौदावाजी गर्ने वा बेरोजगार सहायता प्राप्त गर्ने हक हुने छैन ।

१९. सामाजिक संरक्षण उपयोग गर्न सक्ने : दफा १८ बमोजिम रोजगारी प्राप्त गरेको व्यक्तिले नेपाली नागरिक सरह कानून बमोजिम योगदानमा आधारित निवृत्तभरण, उपदान, अशक्तवृत्ति, कर्मचारी संचय कोष सुविधा, पारिवारिक उपदान वा त्यस्तै प्रकृतिका अन्य सामाजिक संरक्षणको सुविधा उपयोग गर्न सक्नेछ ।

तर कानून बमोजिम वितरण हुने जेष्ठ नागरिक भत्ता, एकल महिला, अपांगता भएका व्यक्ति वा नेपाली नागरिकलाई मात्र प्राप्त हुने अन्य भत्ता उपलब्ध गराउन सकिने छैन ।

२०. स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न सक्ने : (१) नेपालमा बसोबास गर्ने गैरआवासीय नेपाली वा निजको परिवारको सदस्यले नेपाली नागरिक सरह निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्ति वा निजको परिवारको सदस्यलाई नेपाली नागरिक सरह स्वास्थ्य सेवामा पहुँच हुने, आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा वा स्वास्थ्योपचार पाउने वा स्वास्थ्य उपचारको सम्बन्धमा जानकारी पाउन सक्नेछ ।

२१. समान शुल्क, महसूल वा दस्तूर भुक्तानी गर्ने : (१) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्तिले यस ऐन वा प्रचलित कानून बमोजिम कुनै सरकारी निकायबाट कुनै सेवा वा वस्तु प्राप्त गर्दा कुनै शुल्क, दस्तूर वा महसूल भुक्तानी गर्दा नेपाली नागरिक सरह समान रकम भुक्तानी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निजी क्षेत्रबाट प्रवाह हुने सेवा वा वस्तु वा कुनै विशेष प्रकृतिको सेवा बापत फरक शुल्क, दस्तूर वा महसूल तोक्न बाधा पर्ने छैन ।

परिच्छेद - ४

साँस्कृतिक अधिकार

२२. शिक्षा प्राप्त गर्ने अधिकार : (१) गैरआवासीय नेपाली वा निजको परिवारको सदस्यलाई नेपालमा बसोबास गर्दा नेपाली नागरिक सरह प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षा, अनिवार्य आधारभूत शिक्षा, माध्यमिक शिक्षा वा उच्च शिक्षामा पहुँच हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शिक्षा प्राप्त गर्न गैरआवासीय नेपाली वा निजको परिवारको सदस्यलाई नेपाली नागरिक सरह कानून बमोजिम विद्यालय वा शिक्षण संस्थामा

प्रवेश पाउने, अध्ययन वा अनुसन्धान गर्ने, वैज्ञानिक खोज वा आविष्कार गर्ने, परीक्षामा सहभागी हुने, शैक्षिक प्रमाणपत्र वा उपाधि प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम आधारभूत शिक्षा सामुदायिक विद्यालयबाट प्राप्त गर्दा कुनै गैरआवासीय नेपाली वा निजको परिवारको सदस्यले कानून बमोजिम नेपाली नागरिक सरह निःशुल्क प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(४) गैरआवासीय नेपालीले यस दफा बमोजिम आधारभूत, माध्यमिक वा उच्च शिक्षा प्राप्त गर्दा कानून बमोजिम नेपाली नागरिकले भुक्तानी गर्नु पर्ने शुल्क वा दस्तूर भन्दा बढी शुल्क वा दस्तूर बुझाउनु पर्ने छैन ।

(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपालमा वा विदेशमा प्राविधिक वा व्यावसायिक माध्यमिक शिक्षा वा उच्च शिक्षाको लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहले कानून बमोजिम खास लक्षित समूह वा व्यक्तिलाई उपलब्ध गराएको वा नेपाली नागरिकलाई मात्र प्रदान गर्ने गरी उपलब्ध गराएको सहूलियत, छूट वा छान्त्रवृत्ति गैरआवासीय नेपालीलाई उपलब्ध हुने छैन ।

२३. बौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण : (१) गैरआवासीय नेपालीले नेपालमा कुनै पनि साहित्यिक, कलात्मक कृति सृजना गरी प्रतिलिपि अधिकार वा औद्योगिक सम्पत्ति मानिने कुनै पनि काम गरी कानून बमोजिम नेपाली नागरिक सरह बौद्धिक सम्पत्तिको अधिकार प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बौद्धिक सम्पत्तिको अधिकार प्राप्त गर्न सक्ने शर्त, त्यसको संरक्षण अवधि वा त्यसबाट प्राप्त गर्ने नैतिक वा आर्थिक अधिकार कानून बमोजिम संरक्षण हुनेछ ।

परिच्छेद-५

प्रवेशाज्ञा तथा अध्यागमन सम्बन्धी कार्यविधि

२४. प्रवेशाज्ञा आवश्यक नहुने : (१) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्तिले नेपाल प्रवेश गर्दा निजलाई प्रवेशाज्ञा (भिसा) आवश्यक पर्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनकालागि गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्तिले नेपाल प्रवेश गर्दाका बखत प्रत्येक प्रवेश विन्दुमा अध्यागमन अधिकारीसमक्ष निजको नाममा रहेको विदेशी मुलुकबाट जारी भएको राहदानीसँगै गैरआवासीय नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम प्रमाणपत्र पेश नभएको अवस्थामा निजले नेपाल प्रवेश गर्नका लागि कानून बमोजिम प्रवेशाज्ञा लिनु पर्नेछ ।

२५. नेपाली मूलको विदेशी नागरिकले प्रवेशाज्ञा लिनुपर्ने : (१) दफा २४ मा उल्लेख भएको व्यक्ति बाहेक नेपाली मूलको विदेशी नागरिकले नेपाल प्रवेश गर्नु अघि कानून बमोजिम प्रवेशाज्ञा लिनु पर्नेछ र त्यस्तो प्रवेशाज्ञा निजले चाहेमा आगमनका बखत (अन एराइभल) लिन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आगमनका बखत प्रवेशाज्ञा लिन चाहने व्यक्तिले निजको नाममा रहेको विदेशी मुलुकबाट जारी भएको राहदानीसँगै परिचयपत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाली उत्पत्तिको व्यक्तिले नेपाल भ्रमण गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम नेपाली मूलका विदेशी नागरिक सरह प्रवेशाज्ञाको सुविधा प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

२६. आगमन पूर्व प्रवेशाज्ञा लिनुपर्ने : यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिएको कुनै खास अवधिको लागि विदेशी मुलुकको राहदानी बाहेक जो सुकैले नेपाल प्रवेश गर्नु अघि प्रवेशाज्ञा लिनु पर्ने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

२७. आवासीय अनुमति : (१) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्तिलाई नेपालमा बसोबास गर्दा आवासीय अनुमति (रेजिडेन्सियल भिसा) आवश्यक पर्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) मा लेखिए बाहेक अन्य गैरआवासीय नेपालीले नेपालमा कुनै उद्योग, व्यापार, व्यवसाय वा पेशा संचालन गरेकोमा वा अध्ययन, अनुसन्धान गरेकोमा एकपटकमा दुई वर्षमा नबढ्ने गरी निज र निजको परिवारका सदस्यलाई त्यस्तो उद्योग, व्यापार, व्यवसाय वा पेशा संचालन रहेसम्म नेपाल सरकारले कानून बमोजिम आवासीय अनुमतिपत्र दिन सक्नेछ ।

(३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै गैरआवासीय नेपालीले विदेशी लगानी गरेको कारणले प्राप्त गर्न सक्ने प्रवेशाज्ञा वा आवासीय अनुमति सुविधा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

२८. गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी डेस्क : (१) नेपाल सरकारले प्रत्येक अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको आगमन कक्षमा गैर आवासीय नेपाली डेस्क राखी अध्यागमन सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा नेपाली उत्पत्तिको व्यक्तिले पनि प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

२९. आवतजावतको सुविधा : (१) गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्तिले नेपाली नागरिक सरह नेपालको कुनै पनि भागमा आवतजावत गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लेख भएको व्यक्ति बाहेक परिचयपत्र प्राप्त गरेको गैरआवासीय नेपालीले नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको निषेध गरेको क्षेत्र बाहेक नेपालको अन्य कुनै पनि भागमा आवतजावत गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी कुनै खास अवधिको लागि कुनै खास क्षेत्र वा त्यसको कुनै भागमा जो सुकैलाई पनि आवातजावातमा निषेध वा नियन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ६

गैरआवासीय नेपालीको साँस्कृतिक आबद्धता

३०. साँस्कृतिक आबद्धता कायम राख्ने : (१) गैरआवासीय नेपाली तथा गैरआवासीय नेपालीका परिवारका सदस्य नेपाल र नेपालप्रतिको सदभाव र भावनात्मक एकता अक्षुण्ण राख्न र नेपालको साँस्कृतिसँग सदैव आबद्ध रहन प्रतिबद्ध हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको आबद्धतालाई व्यवहारमा कार्यान्वयन गर्न गैरआवासीय नेपालीले नेपालका विभिन्न संगीत, कला, साहित्य, नाट्य कला, नृत्य, चलचित्र वा विभिन्न जातिका धरोहरका रूपमा रहेका अमूर्त साँस्कृतिक सम्पदालाई गैरआवासीय नेपाली वा नेपाली उत्पत्तिका व्यक्तिहरू बीच पुऱ्याउन वा प्रदर्शन गर्न समय समयमा नेपाल बाहिर आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्न सक्नेछन् ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको कार्यक्रम संचालन गर्दा नेपाल सरकारको सहयोग आवश्यक भएमा सम्बन्धित नियोग मार्फत त्यस्तो सहयोगका लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा सम्बन्धित नियोगले सहयोगको आवश्यकता, स्रोत र उपलब्धताको औचित्यता हेरी आवश्यक सहयोग गर्न सक्नेछ ।

(५) गैरआवासीय नेपाली, नेपाली उत्पत्तिका व्यक्तिहरू वा गैर राजनीतिक प्रकृतिका संघले नियोग रहेको शहरमा आयोजना गरेका गैर राजनीतिक प्रकृतिका सामाजिक वा साँस्कृतिक कार्यक्रममा सम्बन्धित मुलुकमा नियोग रहेको भए नियोगका कर्मचारीले नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित भई भावनात्मक एकता जनाउँनेछ ।

३१. नेपालको पहिचान गराउने : (१) गैरआवासीय नेपाली वा नेपाली उत्पत्तिका व्यक्तिहरूले आफू रहे बसेको शहरमा त्यस्ता व्यक्तिहरूको सामूहिक वा सामुदायिक प्रयोजनका लागि सम्बन्धित मुलुकको कानूनको अधीनमा रही कुनै भवन बनाउँदा वा कुनै एपार्टमेन्ट वा कोठा भाडामा लिँदा त्यस्तो भवन, एपार्टमेन्ट वा कोठाको नेपाल वा नेपालका प्राकृतिक वा साँस्कृतिक सम्पदाको पहिचान गराउने वा त्यसको झल्को दिने गरी नामकरण गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भवन निर्माण गर्दा सम्बन्धित मुलुकको कानूनको अधीनमा रही नेपाली वास्तुकला झल्काउने ढंगबाट निर्माण गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम नेपाली वास्तुकलाका सम्बन्धमा कुनै किसिमको प्राविधिक सहयोग आवश्यक भएमा नेपाल सरकारले सम्बन्धित नियोग मार्फत त्यस्तो सहयोग उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

३२. पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउने : (१) गैरआवासीय नेपालीले आफ्ना बालबालिकालाई नेपाली शिक्षा प्रणालीसँग आबद्ध गराउन सम्बन्धित मुलुकको कानूनको अधीनमा रही तोकिएको तहसम्मको विद्यालय स्थापना गरी संचालन गर्न सक्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम संचालन भएको विद्यालयमा नेपाली पाठ्यक्रम अनुसार पठन पाठन हुने भएमा त्यस सम्बन्धी आवश्यक पाठ्यपुस्तक नेपाल सरकारले सम्बन्धित नियोग मार्फत निःशुल्क उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

३३. नेपाली उत्पत्तिका व्यक्तिसँगको सहकार्य : नेपाली उत्पत्तिका व्यक्तिहरूको अनुरोधमा सम्बन्धित मुलुकको कानूनको अधीनमा रही त्यस्तो मुलुकमा रहेको नियोगले त्यस्ता व्यक्तिहरू वा त्यस्तो व्यक्तिहरूको संस्था वा प्रतिनिधिसँग नेपाली भाषा, साहित्य वा संस्कृतिका विषयमा सहकार्य वा त्यस्ता विषयमा नेपालको कुनै सहयोग आवश्यक भएमा त्यस्तो सहयोगको सहजिकरण गर्नु पर्नेछ ।

३४. अनुदीत साहित्यको प्रवर्द्धन गर्ने : गैरआवासीय नेपालीले नेपाली साहित्यका महत्वपूर्ण कृतिलाई विभिन्न विदेशी भाषामा वा विभिन्न विदेशी भाषाका महत्वपूर्ण साहित्यिक कृतिहरूलाई नेपाली वा नेपालका विभिन्न भाषामा अनुवाद गर्न नेपाल सरकारको सहयोग आवश्यक भएमा नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानले त्यसको सहजिकरण गरी विश्वस्तरको उपयुक्त कृतिको प्रकाशन गर्न वा गराउन प्रवन्ध गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ७

गैरआवासीय नेपाली संघ तथा परोपकारी कोष

३५. गैरआवासीय नेपाली संघ : (१) गैरआवासीय नेपालीबीच पारस्परिक एकता, सहयोग र सद्भाव अभिवृद्धि गर्न, गैरआवासीय नेपालीको हक तथा हित संरक्षण गर्न, गैरआवासीय नेपालीको नेपाल र नेपाली नागरिक प्रतिको सद्भाव र संस्थागत रूपमा भावनात्मक एकता प्रवर्द्धन गर्न कम्तिमा पच्चीस मुलुकमा रहेका कम्तिमा पचास जना गैरआवासीय नेपालीले गैरआवासीय नेपाली संघ नाम गरिएको एक संस्था संस्थापना गर्न सक्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको संस्था संस्थापना गर्न संघको विधान तथा तोकिएको विवरण सहित तोकिएको अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा तोकिएको अधिकारीले छानवीन गरी संस्था दर्ता गर्न उपयुक्त देखिएमा त्यस्तो संस्थाको विधान स्वीकृति गरी तोकिएको ढाँचामा संस्था दर्ता भएको प्रमाणपत्र दिनेछ ।

(४) संघ गैर नाफामूलक तथा गैर राजनीतिक प्रकृतिको संस्था हुनेछ र यसले कानूनी व्यक्तित्व प्राप्त गरी सो हैसियतमा अधिकारको प्रयोग, कर्तव्यको पालना र दायित्व निर्वाह गर्नेछ ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम दर्ता भएको संस्था सम्पूर्ण गैरआवासीय नेपालीको साझा संस्था हुनेछ र त्यस्तो संस्था दर्ता भए पछि त्यस्तो संस्था कायम रहुञ्जेल त्यस्तै प्रकृतिको अर्को संस्था दर्ता हुन सक्ने छैन ।

(६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कायम रहेको गैर आवासीय नेपाली संघ यस ऐन बमोजिम दर्ता भई संचालन भएको मानिनेछ ।

३६. संघको नवीकरण : (१) यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको संघ दश वर्षको लागि कायम रहनेछ र त्यसपछि प्रत्येक दश वर्षमा नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नवीकरण गर्नु परेमा संघ बहाल रहने अवधि समाप्त हुनु अगावै तोकिए बमोजिमको नवीकरण दस्तूर सहित तोकिएको अधिकारी समक्ष तोकिए बमोजिम निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) तोकिएको अधिकारीले उपदफा (२) बमोजिम पर्न आएको निवेदन तथा कागजातको छानवीन गरी संघको नवीकरण गर्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम नवीकरण नगराएमा बहाल रहने अवधि समाप्त भएको मितिबाट संघ स्वतः विघटन भएको मानिनेछ ।

३७. संघको साधारणसभा : (१) संघको साधारणसभा कम्तीमा दुई वर्षमा एक पटक बस्ने गरी संघको विधानमा व्यवस्था गरे बमोजिम हुनेछ ।

(२) साधारणसभा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संघको विधानमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

३८. संघको लेखा र लेखापरीक्षण : (१) संघको आय व्ययको लेखा तोकिए बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(२) संघको लेखाको लेखापरीक्षण संघको साधारणसभाले नियुक्त गरेको लेखापरीक्षकबाट प्रत्येक वर्ष गराउनु पर्नेछ ।

(३) संघले उपदफा (२) बमोजिम भएको लेखापरीक्षणको एक एक प्रति प्रतिवेदन प्रत्येक वर्ष आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले सात महीनाभित्र मन्त्रालय र तोकिएको निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

३९. संघको विघटन : (१) संघले विधान बमोजिमको कार्य सञ्चालन गर्न नसकेको वा अन्य कुनै कारणबाट संघ विघटन भएमा संघको सम्पूर्ण सम्पत्ति नेपाल सरकारमा स्वतः हस्तान्तरण भएको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम संघ विघटन हुँदाका बखत संघको कुनै दायित्व भए संघको सम्पत्तिले खामेसम्मको दायित्व नेपाल सरकारले व्यहोर्नेछ ।

४०. गैरआवासीय नेपाली परोपकारी कोष : (१) नेपाली नागरिकका लागि विभिन्न परोपकारी कार्यक्रम संचालन गर्न वा त्यस्ता कार्यक्रममा सहयोग गर्न संघले नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई गैरआवासीय नेपाली परोपकारी कोष (एन.आर.एन.च्यारिटेबल फण्ड) नामक एक कोष स्थापना गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा हुने गरी संघले विभिन्न मुलुकमा रहेका आफ्ना शाखा वा सदस्यबाट रकम संकलन गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको रकम “क” वर्गको बैंक वा नेपाल बाहिरको सम्बन्धित मुलुकमा अनुमति प्राप्त बैंकमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

४१. गैरआवासीय नेपाली परोपकारी कोषको संचालन : दफा ४० बमोजिम स्थापना भएको कोषको संचालन र व्यवस्थापन संघले मनोनयन गरेको प्रतिनिधिबाट हुनेछ ।

(२) कोषको रकम दफा ४० को उपदफा (१) बमोजिम निर्धारण भएको परोपकारी काममा खर्च गर्नु पर्नेछ ।

(३) संघले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले छ महीनाभित्र कोषको कार्यक्रम र खर्चको सम्बन्धमा मन्त्रालय र तोकिएको निकायमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-८

विविध

४२. अधिकृत वारेसनामा प्रमाणित गर्ने: (१) कुनै गैरआवासीय नेपालीको हक र स्वामित्वको नेपालमा रहेको कुनै अचल सम्पत्तिको सम्बन्धमा देहायको कुनै काम गर्न निज आफै नेपालमा उपस्थित भई त्यस्तो काम गर्न नसकेको कारण खुलाई निजले गर्नुपर्ने काम गर्न अर्को कुनै व्यक्तिलाई अधिकृत वारेस नियुक्त गरी अधिकृत वारेसनामा प्रमाणित गरिपाउन निजको नाममा नेपालमा अचल सम्पत्ति रहेको प्रमाणित गर्ने जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा र निजले विदेशी राज्यबाट प्राप्त गरेको राहदानी गैर आवासीय नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र वा परिचय पत्रको प्रतिलिपि संलग्न गरी विदेशस्थित नेपाली राजदूत वा महावाणिज्यदूत समक्ष निवेदन दिएमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाली राजदूत वा महावाणिज्यदूतले त्यस्तो वारेसनामा प्रमाणित गर्न सक्नेछ :-

- (क) त्यस्तो अचल सम्पत्तिको विक्री वितरण वा सट्टा पट्टा गर्न वा हालैको वकसपत्र गरिदिन,
- (ख) कानून बमोजिम अंश छोडपत्र वा अंश बुझिलिन,
- (ग) त्यस्तो सम्पत्तिका सम्बन्धमा मुद्दा किटान गरी फिराद गर्न वा प्रतिउत्तर पत्र दर्ता गर्न,

(घ) त्यस्तो सम्पत्तिका सम्बन्धमा फिराददावी फिर्ता गर्न, मिलापत्र गर्न वा अन्य कुनै कानूनी कारवाही गर्न ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रमाणित भएको अधिकृत वारेसनामाबाट नियुक्ति भएको व्यक्तिले त्यस्तो वारेसनामा बमोजिम गरेको काम त्यस्तो गैरआवासीय नेपालीले नै गरे सरह मानिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम अधिकृत वारेसनामा प्रमाणित गर्दा खण्ड (क), (ख) वा (ग) बमोजिमको प्रयोजनका लागि भए तीनसय अमेरिकी डलर र खण्ड (घ) को प्रयोजनको लागि भए दुईसय अमेरिकी डलर बराबरको दस्तुर लाग्नेछ ।

(४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अधिकृत वारेसनामा नियुक्त गरी शेषपछिको वकसपत्र दिन वा पति पत्नीबीच सम्बन्ध विच्छेद हुन सक्ने छैन ।

४३. **गैरआवासीय नेपाली दिवस** : (१) ग्रेगोरियन क्यालेण्डर बमोजिम प्रत्येक वर्षको अक्टुबर एघार तारिखका दिनलाई नेपालभित्र र नेपाल बाहिर गैरआवासीय नेपाली एकता दिवसको रूपमा मनाइने छ ।

(२) संघले गैरआवासीय नेपाली रहेका नेपाल बाहिरका मुलुकमा गैरआवासीय नेपाली एकता दिवस मनाउन सहजिकरण गर्नु पर्नेछ ।

४४. **जरिवाना हुने** : (१) कुनै गैरआवासीय नेपालीले झुठ्ठा विवरण दिई दफा ३ बमोजिम नाम दर्ता गराएको वा दफा ५ बमोजिम परिचयपत्र प्राप्त गरेको प्रमाणित भएमा तोकिएको अधिकारीले तोकिएको कार्यविधि पूरा गरी त्यसरी भएको नाम दर्ता वा प्राप्त गरेको परिचयपत्र रद्द गरी एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नाम दर्ता वा परिचयपत्र रद्द भएमा त्यस्तो गैरआवासीय नेपालीलाई पाँच वर्षसम्म अर्को परिचयपत्र जारी हुन सक्ने छैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम नाम दर्ता वा परिचयपत्र रद्द गरिएको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले पैंतीस दिन भित्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

४५. अधिकारमा असर पर्ने : यस ऐनमा लेखिएको कुनै पनि कुराले विदेशमा बस्ने नेपाली नागरिकले नेपालमा कानून बमोजिम प्रयोग गर्ने वा गर्न सक्ने अधिकार उपर प्रतिकूल असर पर्ने छैन ।
४६. नेपाल सरकारसँग सम्पर्क : संघले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्दा मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।
४७. नियम बनाउने अधिकार : नेपाल सरकारले यस ऐन कार्यान्वयन गर्न आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।
४८. खारेजी र बचाऊ : (१) गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी ऐन, २०६४ खारेज गरिएको छ ।
- (२) गैरआवासीय नेपाली सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम भए गरेका काम कारबाही यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।